

ת"פ 3076/08/18 - מדינת ישראל נגד באו-וורקה בע"מ, ח.פ, פואז עתאמנה

בית הדין האזורי לעבודה חיפה
ת"פ 3076-08-18 ישראל נ' באו-וורקה בע"מ ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופט אסף הראל מדינת ישראל	המאשימה
נגד	ע"י ב"כ: עו"ד י' שניידרמן	
1. באו-וורקה בע"מ, ח.פ. 2. פואז עתאמנה,	נגד	
ע"י ב"כ: עו"ד א' שרקאוי	הנאשמים	

גזר דין

1. בהכרעת הדין נקבע כי הנאשמת 1 - באו וורקה בע"מ (להלן - **החברה**) - היתה בזמן הרלוונטי לכתב האישום מבצעת בניה של פרויקט בחדרה בשם "וילה וי" של שני בנייני מגורים: בנין 12 ובנין 13 (להלן - **האתר**). הנאשם 2 - פואז עתאמנה (להלן - **פואז**) - היה בתקופה הרלוונטית לכתב האישום בעליה הרשום של החברה ומנהלה.

2. ביום 12.1.17 ביצעו מפקחי משרד העבודה ביקור פיקוח באתר במסגרתו התגלו ליקויים (להלן - **ביקורת ראשונה**). בביקורת הראשונה נמצא כי לא הוצג שלט באתר במקום בולט; מכונת הרמה הופעלה על ידי אדם שלא מונה לכך; הועסקו עובדים בעבודה בגובה מבלי שהתקיימו התנאים הנדרשים בחוק; לא נמסר לעובדים מידע עדכני בדבר סיכונים באתר; לא בוצעה הדרכה לעובדים באתר בדבר מניעת סיכונים; ולא נמסרה לעובדים באתר תמצית מידע בכתב בדבר סיכונים בעבודה. כמו כן, ביום 19.1.17 ביצעו מפקחי משרד העבודה ביקור פיקוח באתר (להלן - **ביקורת שניה**). בביקורת השנייה התגלה כי הופר צו בטיחות מס' 38565 שהוצא ביום 4.12.16 המצווה על הפסקת כל עבודה באתר (להלן - **צו הבטיחות**), שכן נמשך ביצוע עבודות שאינן קשורות לתיקון הליקויים.

העבירות בהן הורשעו הנאשמים

3. הנאשמים הורשעו במסגרת הכרעת הדין בעבירות הבאות:

א) בעת הביקורת ביום 12.1.17 לא היה מותקן באתר שלט - עבירה לפי תקנה 7 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 (להלן - **תקנות עבודות בניה**), וזאת בהתאם לסעיף 219(א) לפקודת הבטיחות בעבודה

[נוסח חדש], תש"ל-1970 (להלן - **הפקודה**). פואז הורשע בעבירה זו מכוח סעיפים 219 ו-222 לפקודה.

(ב) שימוש ביום 12.1.17 בבמת הרמה מבלי שמונה לכך מפעיל בהתאם לתקנות העגורנאים - עבירה לפי תקנה 18 לתקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתתים), התשנ"ג - 1992 (להלן - **תקנות עגורנאים**), וזאת בהתאם לסעיף 219(א) לפקודה. פואז הורשע בעבירה זו מכוח סעיפים 219 ו-222 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ג) שימוש ביום 12.1.17 בסל להרמת אדם וכן ביצוע עבודה בגובה מחוץ לחלון מבלי שהעובדים שביצעו עבודות אלו היו מאובטחים - עבירה לפי תקנה 8 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז - 2007 (להלן - **תקנות עבודה בגובה**), וזאת בהתאם לסעיף 219(א) לפקודה. פואז הורשע בעבירה זו מכוח סעיפים 219 ו-222 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ד) אי מסירה לעובדים של מידע עדכני בדבר סיכונים באתר; אי ביצוע הדרכה לעובדים באתר בדבר מניעת סיכונים; ואי מסירה לעובדים באתר של תמצית מידע בכתב בדבר סיכונים בעבודה - עבירות לפי תקנות 2-3 ו-7 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט - 1999 (להלן - **תקנות הדרכת עובדים**), וזאת מכוח תקנה 15 לתקנות הדרכת עובדים. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ה) ביצוע עבודות בניה באתר ביום 19.1.17 בניגוד להוראות צו בטיחות שאסר המשך עבודות בניה עד לתיקון הליקויים - עבירה לפי סעיף 8(ב) לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד - 1954 (להלן - **חוק ארגון הפיקוח**). מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

טיעוני הצדדים

4. המאשימה טוענת, בין היתר, כי יש להיאבק בעבירות בתחום הבטיחות בעבודה שנהפכו למכת מדינה. נטען כי בהתייחס לעבירות של אי התקנת שלט; העבירות על תקנות הדרכת עובדים; והפרת צו הבטיחות - מתחם הענישה ההולם לגבי כל אחת מהעבירות עומד על קנס בטווח שבין 11,520 ש"ח ל- 12,960 ש"ח. בתוך מתחם זה עותרת המאשימה להשית על כל אחד מהנאשמים, בשל כל אחת מהעבירות, קנס כספי בגובה 12,240 ש"ח. בהתייחס לעבירות על תקנות עבודות בגובה ועל תקנות עגורנאים, נטען כי מדובר בעבירות שטמונה בהן אפשרות לפגיעה גופנית או סיכון חיים, ולכן מתחם הענישה ההולם, לפי המאשימה, הוא קנס כספי בטווח שבין 23,360 ש"ח ל- 26,280 ש"ח. בתוך מתחם זה עותרת המאשימה להשית על כל אחד מהנאשמים, בשל כל עבירה, קנס כספי בסך 24,820 ש"ח.

5. הנאשמים טוענים, בין היתר, כי יש לבטל את ההרשעה לגבי כל אחד מהם. נטען כי לשניהם אין עבר פלילי קודם; מדובר בהסתבכותם הראשונה; כי מרבית העבירות לא נעברו על ידי החברה עצמה אלא על ידי אחרים; והותרת ההרשעה על כנה תפגע בצורה ממשית בנאשמים ותגרום להתמוטטות החברה. נטען כי הרשעה אינה כלי מרתיע דיו בעבירות מסוג זה, ותעיד על כך העובדה כי התוספת השניה לחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב - 2011 (להלן - **החוק להגברת האכיפה**) תוקנה כך שניתן לאכוף בצורה מינהלית עבירות בתחום הבטיחות בעבודה. באשר למתחם הענישה הראוי, נטען כי זה עומד על קנס כספי בטווח שבין 25% ל- 50% מהקנס המירבי, וכי בתוך מתחם זה יש להשית על הנאשמים ברף הנמוך של 25% כאמור.

6. לאחר שנתתי דעתי לכלל טענות הצדדים ולראיות שהציגו במסגרת טיעוניהם לעונש, הגעתי למסקנה כי יש להשית על הנאשמים עונש של קנס ומתן התחייבות להימנע מביצוע עבירה, כפי שיפורט להלן.

7. בפתח הדברים, אני דוחה את בקשת הנאשמים להימנע מהרשעתם. הליך פלילי בו קובע בית הדין כי נאשם ביצע עבירה ונושא באחריות פלילית בגינה, מסתיים בצורה טבעית בהרשעה. הימנעות מהרשעה היא החריג לכך. הנאשמים לא עמדו בנטל הראיות כי הרשעתם תגרום להם נזק אשר היקפו עולה על אינטרס הציבור באכיפת הדין הפלילי. באשר לפואז, גם אם הרשעתו תפגע בתדמיתו בציבור, אין מדובר בטעם המצדיק לבטל את ההרשעה, אשר מטיבה כרוכה לעתים בפגיעה בתדמית המורשע. באשר לחברה, זו לא הוכחה כי ההרשעה תמוטט אותה. כך, למשל, החברה לא הציגה נתונים באשר לפרוייקטים אותם היא מבצעת ולא הראתה שהרשעה פלילית בהליך כאן תמנע ממנה את ביצועם. כך, למשל, לא נטען כי פעילות החברה מתבססת על מכרזים וכי תנאי המכרזים האמורים הם כאלה שההרשעה בהליך כאן תמנע מהחברה השתתפות בהם. החברה הציגה שני מכתבים מלקוחותיה - מהחודשים 12/18 ו- 2/19 - שם צויין כי בשל קיומו של ההליך כאן, הם שוקלים לבטל את ההתקשרות עם החברה (מוצג נ/9). אלא שלא הוכח כי ההתקשרות עם החברה בוטלה בסופו של דבר בשל ההליך כאן או בשל ההרשעה. ממילא לא הוכח כי אותן התקשרויות, גם אם בוטלו, מהוות את עיקר פעילות החברה באופן שיביא לקריסתה. בנוסף, הרשעת החברה כאן אינה מביאה בהכרח לביטול רישומה בפנקס הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (סעיף 8 לחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט - 1969). גם אם הרשעה תפגע בחברה מבחינה כלכלית - וכאמור ענין זה כלל לא הוכח - אין הדבר מהווה טעם להימנעות מהרשעה, בשים לב לכך, כפי שעוד יפורט להלן, כי העבירות בהן הורשעה הן עבירות שמניען כלכלי (ע"פ (ארצי) 55267-05-16 **איתן עמי-עובדים זרים לבניין בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 67 (1.2.2018)).

8. האכיפה המינהלית של עבירות בטיחות בעבודה באמצעות החוק להגברת האכיפה - אינה רלוונטית למקרה כאן. ראשית, מתוך שבע העבירות בהן הורשעו הנאשמים, רק שתיים הן כאלה שניתן לאכפן גם באמצעות החוק להגברת האכיפה. שנית, וזה העיקר, האכיפה המינהלית של אותן שתי עבירות אפשרית רק לגבי עבירות שנעברו החל מיום 1.1.18, בעוד העבירות בהן הורשעו הנאשמים נעברו קודם לכן (סעיף 2 לצו להגברת האכיפה של דיני העבודה (שינוי התוספת השניה לחוק), התשע"ז - 2017). לאור זאת, אני דוחה את טענת הנאשמים כי האכיפה לפי החוק להגברת האכיפה מצדיקה לבטל את הרשעתם. זאת, בהינתן כי האכיפה המינהלית אינה מקיפה את כל סוגי העבירות בהן הורשעו הנאשמים ובהינתן כי האכיפה המינהלית מצטרפת לאכיפה פלילית, ולא באה במקומה (סעיף 13 לחוק הגברת האכיפה).

9. לא היתה מחלוקת בין הצדדים כי האכיפה הפלילית של עבירות בטיחות בעבודה אינה מדביקה את היקפן של אותן עבירות. כך, למשל, בשנת 2017 הוגשו שבעה כתבי אישום בתחום בטיחות בעבודה (עמוד 22 לפרוטוקול מיום 26.2.20). אלא שתת-אכיפה זה, שמקורו בהיקף המשאבים המוקצים למטרה זו, אינו יכול להצדיק לבטל את ההרשעה כאן באופן שלא תהיה כלל אכיפה פלילית של עבירות בטיחות בעבודה. על כן יש לדחות טענה זו של הנאשמים.

העבירות בהן הורשעו הנאשמים מהוות אירוע אחד

10. העבירות אותן ביצעו הנאשמים מהוות אירוע אחד. מספר טעמים למסקנה זו. ראשית, מדובר בעבירות שהתגלו במהלך הביקורת הראשונה והשנייה שנערכו בהבדל של שבוע ימים בלבד ביניהן. שנית, בין העבירות מתקיים מבחן "הקשר ההדוק". זאת לאור כל אלה: התכלית העבריינית בכל אחת מהעבירות שבוצעו היתה אחת - הפחתת עלויות הבניה באתר; העבירות בוצעו בהתייחס למקום אחד - הוא האתר; והעבירות שנעברו היו ביחס להוראות שנועדו להגן על שלומו של אותו קהל מטרה - העובדים שביצעו את עבודות הבניה באתר. שלישית, במקרה דנן נפגעו ערכים חברתיים מוגנים- שיפורטו בהמשך- אך לא היו קורבנות בשל העבירות שנעברו. בנסיבות אלו, קביעת מתחם ענישה הולם לכל עבירה נראית מלאכותית. לאור זאת, אני קובע כי מדובר בעבירות שהן בגדר אירוע אחד שמוצדק לקבוע בגינו מתחם ענישה כולל אחד, באופן שייקח בחשבון את שילוב העבירות (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן - **החוק**); ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל**, פס' 2 לפסק דינו של השופט פוגלמן (29.10.2014); ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ**, פס' 15-17 (8.11.2014) (להלן- **ענין חדוות הורים**); ע"פ (ארצי) 32385-05-14 **שמש חי אחזקות בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 24-25 (13.8.2015)).

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות

11. על מנת לקבוע מתחם ענישה הולם, יש ראשית לבחון מהם הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו בעקבות מעשיהם ומחדליהם של הנאשמים, ומהי מידת הפגיעה בהם (סעיף 40ג(א) לחוק). דיני הבטיחות בעבודה נועדו לטובתם והגנתם של העובדים. דינים אלו נועדו לספק סביבת עבודה בטוחה; למנוע תאונות בעבודה; ולשמור על חיי ושלמות גופו של כל מי שנמצא במקום העבודה ומבצע את העבודה (ע"א 7130/01 **סולל בונה בניין ותשתית בע"מ נ' תנעמי**, פ"ד נח 1(1), פס' 9 (2003)). דינים אלו אף נועדו לחסוך את ההשלכות הכלכליות החמורות של תאונות בעבודה לעובד עצמו, למעסיקו וכן למדינה כמי שנושאת במתן טיפול רפואי ושיקום נפגעי עבודה. דיני הבטיחות מטילים על גורמים שונים- ביניהם המעסיק ומבצע העבודה- את האחריות לדאוג שמקום העבודה, ובכלל זה כלי העבודה ואופן ביצוע העבודה, יהיה בטוח; לוודא שכלל העובדים יהיו מודעים להוראות הבטיחות; ולפקח על ביצוע הוראות אלו (דב"ע (ארצי) 3-8/נו- **מדינת ישראל - החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235, פס' 5 (1996)). בשל כך שדיני הבטיחות בעבודה מיועדים בראש ובראשונה לשמור על שלמות גופם וחיהם של מי שמבצעים את העבודה במקום העבודה, ובשים לב לכך כי מדובר בערך חברתי מן המעלה הראשונה, מוגדרות רבות מן העבירות על דיני הבטיחות בעבודה כעבירות מסוג אחריות קפידה (סעיף 22 לחוק; ע"פ (ארצי) 1002/04 **רזפול בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 7 (27.3.2006); ע"פ (ארצי) 50155-08-10 **חברת השמירה בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 26-28 (6.11.2012)).

12. במחדלם של הנאשמים לפעול בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים העמידו את מבצעי העבודה באתר בסכנה ממשית לפגיעה גופנית ואף אובדן חיים. מדובר בעבירות הפוגעות בערך חברתי בסיסי ומוגן, מן המעלה הראשונה. הגם שלא נטען, וממילא לא הוכח, כי עקב התנהלותם של הנאשמים נפגעו בפועל מי מהעובדים באתר, אין בכך כדי לאיין את הפגיעה בערך החברתי המוגן. זאת מאחר ועצם העמדת מבצע העבודה באתר בסיכון כזה- גם היא פוגעת בערך החברתי המוגן. לפגיעה האמורה בערך החברתי המוגן, שנגרמה עקב העבירות בהן הורשעו הנאשמים, לא יכולה להיות הצדקה הטמונה בצורך להגן על אינטרס לגיטימי אחר. זאת משום שבבסיס העבירות שנעברו על ידי הנאשמים עמד אינטרס כלכלי- רצון להפחית את העלויות הכרוכות בבניית הבנין. כך עלה במפורש, בין היתר, מהודעתו

של פואז בעת שהסביר מדוע בוצעו באתר עבודות בניגוד להוראות הצו (סעיף 54 להכרעת הדין). הפחתת עלויות זו אין לקבל כלגיטימית, עת שהיא מבוססת על יצירת סיכון לפגיעה ברווחתם ושלמות גופם של מבצעי העבודה באתר.

13. לאור האינטרס הכלכלי העומד בבסיס המניע לביצוע העבירות על דברי החקיקה בתחום הבטיחות בעבודה, הרי מדובר בעבירות שהן בטיבן עבירות כלכליות. לכן, לשם הגנה על הערכים המוגנים שפורטו לעיל, יש להרתיע עבריינים בכך בדרך של הטלת קנסות שיהפכו עבירות אלה לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית (דב"ע (ארצי) תשנ"ח/3-8 **מדינת ישראל נ' שטורם**, פד"ע כב 150, פס' 5 (1990)).

הקנס המירבי

14. מכאן אפנה לבחון מהו שיעור הקנסות המירבי שניתן להטיל על הנאשמים, לאור העבירות בהן הורשעו:

(א) בהתאם לאמור בתקנה 15 לתקנות הדרכת עובדים וסעיף 61(א)(1) לחוק, עבירה על ההוראות הנקובות בתקנות הדרכת עובדים דינה קנס בגובה 14,400 ש"ח.

(ב) מהאמור בסעיפים 219 ו- 225 לפקודה וסעיף 61(א)(1) לחוק עולה כי גובה הקנס על עבירה לפי הפקודה או התקנות שהותקנו מכוחה - כאשר לענייננו רלוונטיות תקנות עגורנאים, תקנות עבודות בניה ותקנות עבודה בגובה - עומד על 14,400 ש"ח. גובה הקנס המירבי הוא 29,200 ש"ח במידה והעבירה היתה עשויה לגרום מוות או חבלת גוף.

(ג) בהתאם לאמור בסעיף 8(ב) לחוק ארגון הפיקוח וסעיף 61(א)(2) לחוק, עבירה של אי קיום צו בטיחות דינה קנס בגובה 29,200 ש"ח.

15. בשים לב לעבירות בהן הורשעו הנאשמים, להלן שיעורי הקנסות המירביים הרלבנטיים שניתן להטיל על כל אחד מהם:

(א) הנאשמים הורשעו בעבירה אחת על תקנות עבודות בניה - בהתייחס לכך שבאתר לא היה מותקן שלט במקום בולט. בגין עבירה זאת ניתן להטיל על כל אחד מהם קנס מירבי של 14,400 ש"ח.

(ב) הנאשמים הורשעו בעבירה אחת על תקנות עגורנאים - בהתייחס לכך שנעשה שימוש בבמת הרמה מבלי שמונה לכך מפעיל כדן. מדובר בעבירה אשר יכולה היתה לגרום למוות או חבלת גוף, ולכן הקנס המירבי שניתן להשית על כל אחד מהם בשל עבירה זו הוא 29,200 ש"ח.

(ג) הנאשמים הורשעו בעבירה על תקנות עבודה בגובה - בהתייחס לכך שנעשה שימוש בסל להרמת אדם וכן ביצוע עבודה בגובה מחוץ לחלון מבלי שהעובדים שביצעו היו מאובטחים. מדובר בעבירה אשר יכולה היתה לגרום למוות או חבלת גוף. לכן הקנס המירבי שניתן להשית על כל אחד מהם בשל עבירה זו הוא 29,200 ש"ח.

(ד) הנאשמים הורשעו בעבירות על שלוש תקנות שונות בתקנות הדרכת עובדים - בכך שהעובדים באתר לא עברו

הדרכה בדבר הסיכונים בעבודה ומניעתם; לא ניתנה לעובדים תמצית מידע בכתב בדבר הסיכונים בעבודה בה הם עוסקים; ולא נמסר לעובדים מידע עדכני בדבר סיכונים באתר. הקנס המירבי שניתן להשית על כל אחד מהם בגין כל עבירה הוא 14,400 ש"ח, ועל שלושת העבירות ניתן להשית על כל אחד מהם קנס מירבי מצרפי של 43,200 ש"ח.

ה) הנאשמים הורשעו בעבירה אחת על חוק ארגון הפיקוח- הפרת צו בטיחות שהוטל עליהם. בגין עבירה זאת ניתן להטיל על כל אחד מהם קנס מירבי עד 29,200 ש"ח.

מדיניות הענישה הנהוגה

16. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לבחון גם מהי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בתחום הבטיחות בעבודה. עיון בגזרי דין שניתנו בבית הדין הארצי לעבודה והן בבתי הדין האזוריים לעבודה בהתייחס לסוגי העבירות בהם הורשעו הנאשמים מעלה כי טווח הענישה נע בין 25% ל- 50% מגובה הענישה המירבית.

17. מיום 9.9.1969 כרך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 57761-02-14 **מדינת ישראל נ' אפרידר יוזמה והשקעות בע"מ** (17.11.2016) הורשעה הנאשמת בעבירה בגין אי מילוי חובה למנות מנהל עבודה ואי מסירת דיווח, עבירות לפי תקנות עבודות בניה. זאת, לאחר שבמהלך ביקורת לא נכח במקום מנהל עבודה. לנאשמת ניתן במקום צו להפסקת העבודות, ולמחרת היום הגישה הנאשמת הודעה על מינוי מפקח, וזו אושרה כדין. מדובר היה בהרשעה ראשונה. לאחר שקבע בית הדין כי טווח הענישה ההולם את העבירות דנן בנסיבות ביצוען עומד על 30%-50% מהקנס העונשי המירבי לעבירות, השית על הנאשמת קנס על סך 25,000 ש"ח וחייב אותה לחתום על התחייבות בסך 58,400 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירה.

18. כך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 44094-11-14 **מדינת ישראל נ' דבוש גל** (2.5.2016) הורשע הנאשם בעבירות של התקנת משטחי עבודה מהם אדם עלול ליפול לעומק העולה על שני מטרים, ללא גידורים, בניגוד לתקנות עבודות בניה ולפקודה; וכן בהיעדר השגחה ניאותה ואי נקיטת אמצעים על ידי הממונה על העבודה, בניגוד לתקנות ציוד מגן ופקודת הבטיחות בעבודה. בית הדין האזורי הדגיש כי הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ובכך חסך הליך שיפוטי יקר, וכן פעל באופן מידי לתיקון המחדל. מדובר היה בהרשעה ראשונה. עוד עמד בית הדין על כך שבעבירות על חוקי הבטיחות בעבודה תקרת הקנס עומדת על 50% מגובה הקנס המירבי. בנסיבות העניין, העמיד בית הדין האזורי את מתחם הענישה הראוי ביחס לכל אחת משתי העבירות בהן הורשע הנאשם על 25%-50% מגובה הקנס המירבי (29,000 ש"ח בגין כל עבירה), היינו בין 7,250 ש"ח ל-14,500 ש"ח, ולבסוף בחר להשית על הנאשם בגין כל אחת משתי העבירות קנס בגובה 30% מהקנס המירבי, היינו, קנס בסך של 8,700 ש"ח, ובסה"כ בגין שתי העבירות קנס בסך 17,400 ש"ח. כן חוייב הנאשם לחתום על התחייבות לשלוש שנים שלא לעבור על הוראות הפקודה והתקנות שהותקנו מכוחה.

19. כך למשל, בת"פ (אזורי נצ') 4552-02-15 **מדינת ישראל-משרד הכלכלה נ' בר ובניו חברה לבניין ופיתוח בע"מ** (6.9.2015), הורשעה הנאשמת בעבירות שונות, ובהן: אי הודעת פרטי בניה, בניגוד לפקודה; אי הודעה על מינוי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; העדר השגחה על ידי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות

הבניה; אי הצגת שלט באתר הבניה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי גידור משטחי עבודה ומדרכת מעבר, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; ציוד ואביזרי חשמל לא תקינים, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי אספקת ציוד מגן, בניגוד לתקנות ציוד מגן; אי הדרכה, אי מסירת מידע בכתב בדבר סיכונים ואי ניהול פנקס הדרכה, בניגוד לתקנות הדרכת עובדים. הנאשמת הודתה באשמתה בעבירות מושא כתב האישום, ובין הצדדים הושג הסדר טיעון סגור, אשר הוגש לאישור בית הדין האזורי. בית הדין אימץ את הסכמות הצדדים, והשית על הנאשמת קנס בגובה 50,000 ש"ח וכן חייב אותה לחתום על התחייבות ע"ס 60,000 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על הוראות הפקודה ותקנות עבודות הבניה. דובר שם על כשמונה אישומים שונים, כשבגין כל אחד מהם ניתן היה להטיל קנס בגובה 14,400 ש"ח ועד ל- 29,200 ש"ח- הכל בהתאם למקור ההוראה, כאשר הקנס שהוטל מבטא ענישה בשיעור של כ- 25% מגובה הקנס המירבי שניתן היה להשית על הנאשמת.

20. כך למשל, בת"פ (אזורי ב"ש) 21828-05-14 **מדינת ישראל נ' א.פ. פורמיקה סנטר (1998) בע"מ** (26.7.2015) (להלן - **ענין פורמיקה סנטר**) הורשעה הנאשמת בגין אי גידור לבטח של חלק מסוכן של המכונה, עבירה על הפקודה; אי מסירת מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובגין אי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. הנאשם הורשע- בגין אחריות מנהל, שותף או פקיד אחראי- בעבירה על הפקודה; אי מסירת תמצית מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובאי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. בעניין שם, הורשעו הנאשמים בהתאם להודאתם, והצדדים הגיעו להסדר טיעון סגור, לפיו יוטלו על הנאשמים קנסות בשיעור של 30% מהקנס המירבי. בית הדין האזורי קיבל את הסדר הטיעון, והשית על הנאשמת קנס בגובה 34,800 ש"ח (מתוך 115,400 ש"ח- קנס מירבי) ועל הנאשם קנס בסך 17,400 ש"ח- (מתוך 58,000 ש"ח- קנס מירבי). עוד חויבו הנאשמים לחתום על התחייבות לשלוש שנים לפיה אם יעברו עבירה על הפקודה או על תקנות הדרכת עובדים, יושת עליהם קנס בסך 29,200 ש"ח בגין כל עבירה על הפקודה וקנס בסך 14,400 ש"ח בגין כל עבירה על התקנות.

21. כך למשל, בת"פ (אזורי נצרת) 12416-08-15 **מדינת ישראל נ' כלל הנדסת הגליל בע"מ** (3.2.19) הורשעו חברה ומנהלה בעבירות שונות. החברה הורשעה בעבירות של אי מינוי מנהל עבודה; אי הצגה במקום בולט לעין באתר שבו מתבצעת הבנייה שלט שבו צוינו שם מבצע הבנייה ומענו, שם מנהל העבודה ומענו ומהות העבודה המתבצעת; אי ביצוע בדיקה על ידי חשמלאי בודק של מתקן החשמל הזמני המותקן באתר לפני הפעלתו הראשונה; שימוש במשטחי עבודה ומדרכות מעבר שמהם עלול אדם ליפול לעומק של שני מטרים ללא גידור ע"י און יד און תיכון ולוח רגל; אי גידור פתחים ואי סגירתם במכסים מתאימים; שימוש בסמוכות למשטחי העבודה ו/או למדרכות המעבר אשר לא עשויות מחומר מתאים ללא פגם; אי בדיקת פיגום ע"י מנהל עבודה ואי רישום תוצאות הבדיקה בפנקס הכללי; אי התקנה ואי קיום באתר של ארגז לעזרה ראשונה מצויד כראוי; אי אבטחת עובדים המועסקים בגובה במשך כל זמן העבודה במערכת המתאימה לבלימת או מניעת נפילה באמצעות רתמות בטיחות; אי הדרכת עובדים בגובה ע"י מדריך עבודה בגובה; אי קיום הדרכות באתר בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם, באמצעות בעל מקצוע מתאים; אי ניהול פנקס הדרכה בעבודה; ואי מסירה לעובדים תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה. בנסיבות המקרה שם, לא נגרם נזק בפועל עקב מחדליהם של הנאשמים. בכל הנוגע לחברה, בית הדין האזורי קבע כי מתחם הענישה ההולם יהיה בין 25% ל-60% מגובה הקנס המרבי בגין כל עבירה. בנסיבות העניין הורשעו הנאשמים בביצוע 10 עבירות. הקנס המקסימלי הכולל הסתכם שם ב-262,800 ש"ח, ומתחם הענישה הראוי נקבע בין 65,700 ש"ח לבין 157,680 ש"ח. בית הדין בחר להשית על החברה קנס בסך 140,000 ש"ח שמהווה 53% מהקנס המרבי וכן התחייבות להימנע מביצוע העבירות בהן הורשעה למשך שלוש שנים. בנוגע לנאשם אשר שימש כמנהל הנאשמת והיה

הבעלים והרוח החיה מאחורי פעילותה של הנאשמת, בית הדין לקח בחשבון העובדה כי הנאשם היינו אב לעשרה ילדים, נעדר כל עבר פלילי, שיתף פעולה עם הגורמים החוקרים והביע חרטה וצער עוד בשלב בו נחקר על ידי המפקחים, והחליט להשית על הנאשם קנס בשיעור של הרף התחתון של מתחם הענישה שעומד על סך של 65,700 ש"ח.

22. כך למשל, בת"פ (אזורי באר שבע) 52677-08-18 **מדינת ישראל נ' איציק חזיה חברה לעבודות בניה בע"מ ואח'** (1.5.2019), לאחר הודאתם בהזדמנות הראשונה במיוחס להם, הורשעה הנאשמת - החברה - ב-13 עבירות לפי הפקודה ובחמש עבירות לפי תקנות הדרכת עובדים. כמו כן, הנאשם - מנהל החברה - הורשע בעשר עבירות לפי הפקודה ובארבע עבירות לפי תקנות הדרכת עובדים. בנסיבות העניין, ובהתחשב בכך כי לא נגרם נזק; העבירות בוצעו בפרק זמן מצומצם ביותר; והודאה בהזדמנות הראשונה ומצבו הכלכלי הקשה של הנאשם, בית הדין קבע כי הנאשמים ישלמו 30% מגובה הקנס המרבי, היינו הנאשמת תשלם סך של 122,040 ש"ח והנאשם סך של 104,880 ש"ח. בנוסף, חייב אותם בית הדין לחתום יחד ולחוד על התחייבות בסך 29,900 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירות בהן הורשעו.

23. כך למשל, ת"פ (אזורי חיפה) 19432-07-15 **מדינת ישראל נ' עדן לבונה - בנין השקעות ויזום (2000) בע"מ ואח'** (12.1.17), הנאשמים - החברה ומנהליה - הורשעו בארבעה אישומים שעניינם עבירות לפי הפקודה ולפי תקנות הדרכת עובדים. במסגרת האישום הראשון הורשעו הנאשמים ב-15 עבירות; במסגרת האישום השני הורשעו הנאשמים בשתי עבירות; במסגרת האישום השלישי הורשעו הנאשמים ב-11 עבירות; ובמסגרת האישום הרביעי הורשעו בשתי עבירות של הפרת צו בטיחות שניתן לפי סעיף 6 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד - 1954. בית הדין פסק כי העבירות אותן ביצעו הנאשמים מהוות אירוע אחד. בנוגע לחברה, בית הדין העמיד את מתחם הענישה על קנס כספי בטווח שבין 128,500 ש"ח לבין 386,000 ש"ח. הרף העליון של המתחם הזה עומד על 50% מהקנס המרבי והרף התחתון על שיעור של שליש מהרף העליון של המתחם. בנוגע לנאשם, בית הדין העמיד את מתחם הענישה על קנס כספי בטווח שבין 64,200 ש"ח לבין 193,000 ש"ח. היינו, הרף העליון של המתחם עמד על קנס כספי בגובה 25% מהקנס המרבי והרף התחתון עמד על שיעור של שליש מהרף העליון. לאחר שקבע בית הדין את טווח הענישה ההולם את העבירות בהן הורשעו הנאשמים, השית על החברה קנס כספי בגובה 265,100 ש"ח וכן חייבה לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות בהן הורשעה בגובה 70,000 ש"ח; ועל הנאשם השית קנס בגובה 89,300 ש"ח וכן חייבו לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע בגובה 40,000 ש"ח. ראוי לציין, כי הקנס שהושת על החברה בכל אישום שיקף טווח של 30% - 40% מהקנס המרבי.

24. באשר לפסיקת בית הדין הארצי לעבודה, ניתן להפנות לענין שנדון בדב"ע (ארצי) נ/3-8 **מדינת ישראל נ' החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235 (1996), שם הורשעה המשיבה, בהתאם להודאתה, בעבירה על פי סעיפים 219(א)(ב), 222 ו-225 לפקודה ובעבירה על תקנות 9 ו-15 לתקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות במכונות חקלאיות), התשמ"ח-1988. במקרה שנדון שם, בשים לב לכך שמדובר היה בעבירה חוזרת, הטיל בית הדין הארצי קנס בשיעור 35% מהקנס המרבי. ניתן להפנות גם לפסק הדין שניתן בענין ע"פ (ארצי) 53735-06-16 **גרינברג נ' מדינת ישראל** (14.9.2018) (להלן - **עניין גרינברג**). בעניין גרינברג נקבע אמנם כי מתחם הענישה ההולם עומד על טווח של 45%-75% מגובה הקנס המרבי, אולם אין להתעלם מהנסיבות של המקרה שם, בהן נפגעה עובדת פגיעה גופנית קשה. עוד פסק דין של בית הדין הארצי אליו ניתן להפנות הוא ע"פ (ארצי)

49519-05-19 בוחבוס י.א.בע"מ - מדינת ישראל, (12.01.20), שם נדון ערעור על הכרעת הדין וגזר דין של בית הדין האזורי אשר הרשיע חברה ואת מנהלה בעבירות שונות לפי תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד - 1984 ולפי הפקודה. החברה ומנהלה הורשעו בעבירות של העדר בדיקות סביבתיות תעסוקתיות תקופתיות של ריכוז האבק באתר העבודה בתכיפות של אחת ל-6 חודשים לפחות; העסקה של אדם כעובד חשוף לאבק מזיק מבלי שעבר בדיקה רפואית חוזרת בידי רופא מורשה שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק; העדר בדיקה של מכונת הרמה על כל חלקיה ביסודיות לפחות אחת לארבעה עשר חודשים על ידי בודק מוסמך; והעדר בדיקה של קולט אויר אחת לעשרים וששה חודשים. בנוסף לארבע העבירות בהן הורשעה החברה, המנהל הורשע גם בעבירה של אי קיום שני צווי שיפור בהתאם לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954. בנסיבות המקרה שם, נגרם נזק בפועל למנהל ולאחיו שעבד אתו אשר נפגעו מהעבודה באבק מזיק וחלו במחלת ריאות קשה. בית הדין הארצי ראה לנכון כי יש לקבל את הערעור על גזר הדין, וזאת בשל הנסיבות המיוחדות והחריגות הקשורות בביצוע העבירות - המצב הכלכלי הקשה של החברה; הנזק שנגרם למנהל עצמו ולאחיו, מחלת הסיליקוזיס; העובדה כי מדובר בעסק משפחתי קטן; והקושי להניח כי בבסיס התנהלות המערערים עמדו אינטרסים כלכליים או ניצול לרעה של כוח או מעמד. בית הדין הארצי קבע כי מתחם הענישה ההולם לכל אחת מארבע העבירות בהן הורשעו החברה והמנהל נע בין 25% ל-50% מגובה הקנס המרבי. בנוסף, לענין העבירות של אי קיום שני צווי השיפור אשר עולות לכדי אירוע אחד, מתחם הענישה נע בין 30% ל-60%. בית הדין הארצי בחר לתת משקל לגורמים הבאים בתוך מתחם הענישה - גילו המבוגר של המנהל, מצבו הבריאותי הרעוע, העדר עבר פלילי, ומצבו הכלכלי. בית הדין הארצי גזר על המערערים קנסות ברף התחתון של מתחמי הענישה, קרי 30% מגובה הקנס המרבי בגין אי צווי השיפור ו- 25% בגין כל אחת מארבע העבירות. הקנס שהוטל על החברה הועמד על סך 14,400 ש"ח והקנס שהוטל על המנהל הועמד על סך של 29,400 ש"ח.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

25. מכאן אפנה לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות במקרה דנן. אלו מנויות בסעיף 40ט לחוק. על הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות כבר עמדתי לעיל. כאמור, מטרתם של דיני הבטיחות בעבודה הינה שמירה על ביטחונם ושלומם של העובדים באתר הבניה מפני סיכונים טבעיים העשויים להתרחש לאור אופי הפעילות שם. זאת, משאי הקפדה יתרה על קיומן של חובות אלה עלול להביא לפגיעה חמורה בשלמות גופם וחייהם. לא ניתן להקל ראש עם הסיכון החמור שעלול היה להתממש בענייננו. אמנם, לא הוכח שבפועל נגרם נזק מביצוע העבירות השונות, וברי כי הדבר עשוי להיחשב כשיקול לקולא, אולם אין בנסיבה זו כדי לייתר את הצורך להעניש את הנאשמים על העבירות שבוצעו, אשר סיכנו חיים. באשר לסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות, כבר ציינתי כי המניע לביצוע העבירות היה כלכלי. לכן, יש להוסיף נסיבה נוספת הקשורה בביצוע העבירה המצדיקה החמרה בעונשם של הנאשמים: הנאשמים המשיכו בביצוע העבודות באתר בניגוד לצו הבטיחות, למרות שבביקורת הראשונה הוסבה תשומת ליבם שצו הבטיחות מופר. חרף זאת, המשיכו הנאשמים בביצוע עבודות באתר בניגוד לצו, כפי שהתגלה בביקורת השנייה.

26. יש לדחות את טענת הנאשמים כי מרבית העבירות בוצעו על ידי קבלני משנה וכי הדבר מפחית ממידת אחריותם. ראשית, אין זה נכון כי מרבית העבירות בוצעו על ידי קבלני משנה. כך נקבע בהכרעת הדין. שנית, גם אם נכונה היתה הטענה - והיא כאמור לא נכונה - עדיין קמה אחריות הנאשמים למנוע עבירות כאלה.

27. נסיבות הקשורות בביצוע העבירות המצדיקות הקלה בעונשם של הנאשמים, מצויות בכך כי בפועל לא נגרם נזק כלשהו למי מהעובדים באתר; כל העבירות בוצעו בפרק זמן מצומצם; והנאשמים דאגו לתיקון הליקויים שהתגלו בביקורת הראשונה כך שביום 22.1.17 בסמוך לאחר הביקורת השניה - צו הבטיחות כבר בוטל ומפקח העבודה התרשם כי כל הליקויים תוקנו.

28. על החברה - כמבצעת העבודה באתר ומעסיקתם של עובדיה - מוטלת האחריות העיקרית לביצוע העבירות בהן הורשעו החברה ופואז. היא זו שהפיקה את התועלת הכלכלית מאי נקיטת אמצעי הבטיחות בעבודה באתר. היא זו שהאחריות מוטלת עליה בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים. היא זו שעובדיה מצפים ממנה כי תדאג לשלומם בעת ביצוע העבודה. באשר לחלקו היחסי של פואז בביצוע העבירות, יש ליתן את הדעת כי כמי ששימש בעליה ומנהלה של החברה, היה לפואז תפקיד חשוב בחברה. חרף זאת, אין לשכוח כי מבצעת הבניה והמעסיקה היתה החברה. באו-וורקה בע"מ היא תאגיד, אשר לעולם יפעל באמצעות פעולותיהם של אנשים בשר ודם. בשל כך אין אותם אנשים בשר ודם הופכים להיות התאגיד עצמו. אין זהות בין פואז - למרות היותו מנהלה ובעליה של החברה - לבין החברה. משכך, חלקו היחסי של פואז בביצוע העבירות נופל מזה של החברה.

מצבם הכלכלי של הנאשמים

29. מאחר ועסקינן במתחם ענישה שעניינו קנס כספי, יש ליתן את הדעת - במסגרת השיקולים לקביעת מתחם הענישה ההולם - למצבם הכלכלי של הנאשמים (סעיף 40 לחוק). הנאשמים לא טענו דבר בנוגע למצבם הכלכלי כיום, וממילא לא הוכיחו זאת. לאור זאת, מצבם הכלכלי של הנאשמים לא יהווה שיקול בקביעת מתחם הענישה ההולם.

מתחם הענישה ההולם

30. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, אני קובע כי בנוגע לחברה, מתחם הענישה ההולם את האירוע עומד על קנס כספי בטווח שבין 47,900 ש"ח לבין 79,800 ש"ח. הרף העליון של מתחם זה עומד על 55% מהקנס המרבי שניתן היה להשית על החברה. הרף התחתון עומד על שיעור של שליש מהרף העליון של הענישה האמורה. בקביעת מתחם הענישה הבאתי בחשבון את ריבוי העבירות; את העובדה שרוב העבירות היו כאלה שהיו יכולות לגרום לנזק גוף לעובדים באתר; וכי העבודות באתר נמשכו למרות הוראות צו הבטיחות, ולמרות התראה שניתנה על כך לנאשמים. מתחם הענישה ההולם שלו עתרה המאשימה נראה בנסיבות המקרה בלתי מידתי. ער אני לריבוי העבירות בהן הורשעו הנאשמים, אולם אין זה השיקול היחידי שיש להביא בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה ההולם. לא ניתן להתעלם משיקולים אחרים שפורטו לעיל, המטים את הכף לקולא, ביניהם העובדה שמדובר בעבירות שנעברו תוך פרק זמן קצר יחסית; מדובר באירוע אחד; הליקויים תוקנו בסופו של דבר; ולא נגרם נזק גוף לאיש.

31. באשר לפואז קבעתי כבר כי אין להשוות את מקרהו לזה של החברה. חלקו באירוע כמנהל ובעלים של התאגיד מצומצם יותר משל התאגיד עצמו (באשר לרף ענישה מופחת המוטל על נושא משרה בהשוואה לרף הענישה המוטל על תאגיד, ראו ענין פורמיקה סנטר; השוו: סעיף 5 לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991). אני מעמיד את מתחם הענישה לגביו על 60% ממתחם הענישה כפי שנקבע לגבי החברה. הרף העליון במתחם זה יעמוד על קנס

כספי בגובה 33% מהקנס המירבי שניתן להשית על החברה. הרף התחתון יעמוד על שיעור של 20% מהרף העליון הנ"ל.

העונש שיש להשית על הנאשמים

32. מכאן לגזירת עונשם של הנאשמים (סעיף 40 לא לחוק העונשין). בשלב זה, יש לתת את הדעת לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות. יש לזקוף לזכותו של פואז את העובדה כי שיתף פעולה עם החוקרים ממשרד העבודה, הציג בפניהם מידע ומסמכים ולא מנע או הפריע להם לבצע את מלאכתם. לכך יש להוסיף כי לנאשמים אין עבר פלילי קודם. בנוסף, ההרשעה בהליך כאן עשויה לפגוע כלכלית בחברה (מוצג נ/9).

33. לאחר שנתתי את דעתי לכל אלה, אני משית על החברה קנס כספי בגובה 58,000 ש"ח, המשקף 40% מהקנס המירבי.

34. קנס זה ישולם על ידי החברה ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 1.5.20. כמו כן תחתום החברה, באמצעות פואז, על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על הפקודה; תקנות עבודות בניה; תקנות הדרכת עובדים; תקנות עבודה בגובה; ותקנות עגורנאים. גובה ההתחייבות יהיה 7,000 ש"ח בהתייחס לכל סוג עבירה כאמור. החברה תחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 1.5.20 שאם לא כן ניתן יהיה לעצור את פואז ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו בשם החברה.

35. אני משית על פואז קנס כספי בגובה 29,000 ש"ח, המשקף 20% מהקנס המירבי.

36. קנס זה ישולם על ידי פואז ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 1.5.20. כמו כן יחתום פואז על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה; תקנות עבודות בניה; תקנות הדרכת עובדים; תקנות עבודה בגובה; ותקנות עגורנאים. גובה ההתחייבות יהיה 4,000 ש"ח בהתייחס לכל סוג עבירה כאמור. פואז יחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 1.5.20 שאם לא כן ניתן יהיה לעצרו ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו.

37. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מעת שיומצא להם גזר דין זה, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לבאי כח הצדדים.

ניתן היום, ג' אדר תש"פ, 28 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

